

dre Skive paa Kjernen, der er en almindelig Rundskjerne, hvori paa en halv Time kan fjernes 20 til 24 \mathcal{B} Smør.

Dyrskuet i Windsor og Agerdyrkningsredskaberne i den store Industriudstilling i London.

(Af Docent B. S. Jørgensen.)

Den Interesse som Ideen til den store Industriudstilling i London vakte hos alle Classer af det engelske Folk maatte ogsaa hos Landmændene fremkalde Ønsket om at see den engelske Agerdyrkning værdig repræsenteret ved denne Verdensudstilling. Det kongelige engelske Agerdyrkningselskab satte sig i denne Anledning i Forbindelse med Comiteen for Udstillingen og man blev enig om, at den Udstilling som Selskabet aarlig afholder i Julimaaned i Forbindelse med dets Generalforsamling, og som efter en vis Orden afholdes paa forskjellige Steder i England, dette Aar som Undtagelse skulde afholdes i eller ved London. — Da de engelske Agerdyrkningsredskaber vare tilstrækkelig repræsenterede ved Industriudstillingen, indskrænkede Selskabet sig i dette Aar til at lade afholde et Dyrskue; og efter nogen Discussion valgtes Windsor som det meest passende Sted, efterat man havde opgivet

den førsttagne Bestemmelse at lade Dyrskuet afholde i Hyde-Park umiddelbart ved Siden af Glaspalaiet, og Dronningen havde indrommet Selfabet Windsor-Park til Afbenyttelse.

Dyrskuet aabnedes for Publicum den 15 Juli og varede tre Dage. Pladsen hvor Dyrene vare udstillede var en Plaine ved Foden af den høie Bakke, hvorpaa det gamle Windsor-Slot er bygget, og man havde fra dette en herlig Udsigt over den flade men veldyrkede og med Træer rigelig forsynede Egn, hvori Udstillingspladsen med sine hvide Teltgader fængslede Øiet i Forgrunden. Bag ved denne hævde sig en stor Pavillon, der kunde rumme 2000 Personer, bestemt til det ved enhver engelsk Forsamling saa nødvendige Middagsmaaltid, og som var bygget alene i den Anledning. En af Grundene hvorfor Præsidiet for Agerdyrkningssekskabet havde foretrukket Windsor-Park for Hyde-Park var fordi man frygtede den overordentlige Tilstrømning af Mennesker, som vilde have fundet Sted naar Dyrskuet foranstaltedes i selve London, og at denne Frygt var fuldkommen begrundet saae man; thi endskjøndt der afgik et Jernbanetog hvert Dvarteer, maatte man dog kjæmpe for at faae en Plads, og sædvanlig vare Bognene fyldte en halv Time før Toget afgik. Den første Dag da Afdgangen til Udstillingen kostede 5 shilling (14 Mk.) for hver Person, gif det dog an, men den anden og tredje Dag, da Prisen var nedsat til 2½ og 1 shilling, var Trængselen overordentlig stor.

Som man kunde forudsee havde de engelske Landmænd anstrængt sig for at bringe udmærkede Dyr til Skue ved en Leilighed, hvor man vidste at saamange Fremmede vilde være nærværende, og baade med Hensyn til Dyrenes Antal og deres Egenskaber hører sikkert Dyrskuet i Windsor til de fortrinligste, der nogensinde ere blevne afholdte. Antallet var:

385 Tyre, Køer og Dvier.

500 Bædere og Gimmerlam.

120 Hingste og Hopper.

198 Orner, Soer og Soegrise,

eller i alt 1203 Dyr foruden Ungerne der fulgte Mødrene.

Dyrene vare inddeelte i forffjellige Classer nærmest med Hensyn til Præmiefordelingen; en Hovedbetingelse for ethvert Dyr, der æfter Præmie ved et engelsk Dyrskue er, at det er af reen Race, kun Svinene gjøre i denne Henseende en Undtagelse; af Hestene fordrebes desuden at de skulle egne sig til Landbrug; Raceheste og Luxusheste vare derfor udelukkede.

Den Sum, der iaar var udsat til Præmier var 1760 Pund Sterl. eller 15840 Rbd., hvilken ogsaa uddeelttes paa 55 Pund Sterl. nær.

Summen var fordeelt paa følgende Maade.
Til Præmier

for Køer var udsat 885 Pund Sterl.

Faar . . . 475 —

Heste . . . 270 —

Sviin . . . 130 —

som giver en god Idee om den Betydning for Land-

væsenet, som man tillægger Opdrætningen af de forskellige Huusdyr.

Idet vi nu gaae over til at give en kort Oversigt over Dyrskuet skulle vi nærmest indskrænke os til at omtale det, som vi kunne antage at ville interessere danske Læsere.

Hornqvæget indtog den første Plads ved Dyrskuet; det tilhørte 9 forskellige Racer, hvoraf dog de tre Racer: de Korthornede, Hereford og Devonshire udgjorde de uden Sammenligning stærkest repræsenterede; af den korthornede Race fandtes alene 176 Stykker af forskjellig Alder og Køn. Alle disse tre Racer ere Federacer, og navnlig gjælder det i høi Grad om den korthornede, der fremviste sande Monstre. Men nødtes man end til ved denne Race at forbauses over den eiendommelige Form, som menneskelig Kløgt og Udholdenhed har forstaaet at danne for at gjøre Fedningen saa fordeelagtig som mulig, saa blev dog paa den anden Side, idetmindste det til disse Former uvante Die, frastødt af Dvægets Klodsede og uskønne Ydre, der gav det Liighed med vandrende Fidtklumper, medens det med Velbehag dvælede ved Devonshireracen, der med gode Fedeegenskaber forbinde en fin og forholdsvis elegant Bygning med lille Hoved og smukke Horn, tynde Been og en fin Hud og Haarlag; Farven er mørkerød uden Aftegn, medens Herefordqvæget har hvide Hoveder og de Korthornede ere rødbrøgede eller rødskimlede; den sidste Race er dog ikke af en constant Farve, hvad derimod

i høi Grad er Tilfældet med de to andre. Alle tre Racer ere imidlertid afgjort Federacer og det er i den Henseende en interessant Jagttagelse at de guenonffe Märker paa Dvæget af disse Racer er smaa og næsten forsvindende, hvilket saaledes afgiver et nyt Beviis paa Rigtigheden af den guenonffe Theori. Hvilken af disse 3 Racer der er at foretrække er vel vanskeligt at afgjøre, dog lader det til at den korthornede Race altid vinder mere og mere Terrain; navnlig har den i de nordlige Grevskaber af England og det sydlige Skotland vundet et næsten udelukkende Herredømme og fortrængt de øvrige Racer. Paa Udstillingen vare disse tre Racer satte under lige Forhold, idet der for hver af dem var udsat Præmier til et Beløb af 215 Pund Sterl. eller 1935 Rbd.

De andre 6 Racer hvorfor Præmier vare udsatte vare den langhornede Race, Sussex, Alderney, den skotske hornede, den skotske fullede og den irske og walske Race.

Den langhornede Race var i Slutningen af forrige Aarhundrede ved Bakewells Bestræbelser en af Englands berømteste Stammer, men spiller nu kun en meget underordnet Rolle; det langhornede Dvæg er af en betydelig Størrelse, men i Forhold til de andre engelske Racer grovt bygget med lange nedadboiede, fremstaaende Horn; der fandtes kun faa Individier udstillede som alle tilhørte et Par Mænd.

Sussex-Racen ligner baade i Farve og i Form Devonshirene, men er ikke fuldkommen saa fin bygget.

Alderney Dvæget fra Derne i Canalen: Jersey, Guernsey og Alderney, danner den fuldkomneste Modsatning til de Dvægracer vi hidindtil have omtalt, det er ene og alene en Mælferace, der er berømt for at give, om ikke særdeles megen Mælk, saa dog Mælk af en udmærket Bestaffenhed og holdes derfor ofte i Parterne hos fornemme Folk. Dvæget er langt fra at være smukt bygget, det er kantet, og ofte uproportioneret, med stort Hoved og vanskabte Horn. Den overordentlige magre Tilstand, hvori flere af Køerne befandt sig, dannede en mærkværdig Modsatning til den, man kan gjerne sige trykkende Fedme, som udmærkede det forhornede Dvæg.

Blandt det skotske hornede Dvæg fandtes endeel Ayrshirekøer, hvoraf især een havde Præget af en udmærket Mælkeko.

Det skotske fullede Dvæg hører hjemme i det vestlige Skotland, og Studene bringes i en Alder af 3—4 Aar til England i mager Tilstand og fedes i Norfolk og andre Turnipsdistricter; det er en lille men velbygget Race, der kan bringes til en høj Grad af Fedme, og Kjødet er bekjendt for dets Fjinhed. Om Efteraaret betales i Norfolk en mager Stud med 10-12 P. St., som derpaa fedes og sælges i Løbet af næste Foraar.

Det samme gjælder om den irske og walske Race, der dog i det Hele er mindre velbygget end det skotske Dvæg og ogsaa mangler det Racepræg som characteriserer dette sidste.

Hver af de 9 Dvægracer var med Hensyn til Præmiefordelingen deelt i 5 Classer, hvoraf den 1ste

indbefattede Tyre fødte før den 1ste Januar 1849; den 2den Tyre fødte senere; den 3die Køer, der have kælvet eller skulde kælve; den 4de drægtige Qvier og den 5te Klasse Marsqvier. Den høieste Præmie for Tyre var ved de tre Hovedracer 40 P. Sterl., ved de sex andre Racer 40 P. St.

Af Hestene hørte den overveiende Deel, nemlig 49 Hingste og 12 Hopper med Føl, til den store, tunge Race, som sædvanlig anvendes i England til Plougheste, og som kommer Karrehestene meget nær. Hvor fortræffelige end disse Heste kunne være til at trække store Væs paa Landeveien, saa lidt passende ere de dog ialmindelighed til Plougheste, naar Jorden ikke er særdeles tung; en saadan Hest kan aldrig gaae i Trav; hvad enten den trækker 12 Tønder Hvede eller gaaer med den tomme Karre bevæger den sig omtrent med samme Hastighed; derved foraarsages betydeligt Tidstab navnlig i Hosten og ved Gjødningskjørselen. Men selv ved Pløining o. l. har man sjelden Brug for den fulde Kraft af et Par saa stærke Heste, og at mange af de engelske Agerdyrkningsredskaber forekomme os noget for tunge hidrører for en stor Deel fra Anvendelsen af disse meget kraftige Heste. Ialmindelighed kan man vist ikke fritjende den engelske Landmand for at han ødler noget med Hestekraften; med saa store Heste og tunge, kostbare Plouge udretter han ofte ikke jaameget i een Dag som vi med vore forholdsviis smaa Heste og lette Redskaber. For os have disse store Heste derfor kun Interesse som Curiososa; Anvendelse ville vi ikke let faae Leilighed til at

gjøre af dem. Anderledes var Tilfældet med de andre udstillede Heste; navnlig blandt Jagt- og Coach-horse-Racen fandtes enkelte Hingste, der vandt de tilstedeværende danske Hestekjenderes udeelte Bifald; dog var Udvalget her ikke saa stort, kun en halv Snees Hingste af hver Art. Den høieste Hingstepræmie var 30 Pund Sterl.

Faarene vare med Hensyn til Præmiefordelingen deelte i 4 Racer, nemlig: Leicester- eller hvad vi kalde Dishley-, Southdowns-, den Languldede og Bjerg-Racen, hvoraf den sidste omfattede endeel forskjellige Afarter.

Leicester og Southdowns Racen vare de, der uden Sammenligning vare stærkest repræsenterede paa Dyrsfuet; af de 500 Bædere og Faar der fandtes henhørte 196 Stykker til Leicester og 212 til Southdowns Racen, saaledes at de andre Racer tilsammen kun talte 92 Stykker. Havde Dyrsfuet fundet Sted i det nordlige England vilde Resultatet uden Tvivl have været anderledes, da Leicesterfaarene der ere aldeles fremherskende, og man kun kjender Southdownracen af Navn.

Faarene udgjorte maaskee den fuldkomneste Deel af Dyrsfuet, navnlig fandtes mellem Leicesterracen Dyr, der i Størrelse og Fedme havde naaet en overordentlig Udvikling, enkelte af Bæderne vurderedes til en Slagtervægt af 9—10 L^{b} . Det er imidlertid ikke altid disse overordentlig store Faar, der ved Fodringen betale sig bedst, Landmændene foretrække ofte hertil Af-

fommet af Bjerg- eller Landsfaarene med Leicester- eller Southdowns Vædere.

Præmien for den bedste Væder af de to Hovedracer var 35 P. St. eller 315 Rbd. Hvor betydelig end denne er, saa vilde den dog i og for sig ikke være istand til at lokke de fortrinlige Dyr til Udstillingen, da Opdrætteren selv om han vinder Præmie aabenhart har Pengetab ved at sende sine bedste Dyr derhen. For at vinde Præmien maa Dyrene nemlig bringes til en overdreven Grad af Fedme, hvorved de ikke alene gjøres uduelige til Avl, men ogsaa udsættes for mange Sygdomme, og da der ofte for en Bedæfnings Tid betales ligesaameget i Leie af en fortrinlig Væder, som Præmien udgjør, saa vil man forstaae, at det ikke er Pengesfordelen der samler saamange fortrinlige Dyr ved Udstillingerne. Men i England er Arbeidets Deling fort igjennem overalt, og saaledes findes der ogsaa Landmænd, der have gjort sig Tillæg af de fortrinligste Dyr af en vis Art til Hovedopgave, og som leve af at sælge og udleie disse. Denne Bestjæftigelse er, naar den lykkes, særdeles fordelagtig, men Alt afhænger af at erhverve Renommée; lykkes det nu Opdrætteren ved Dyrstuer at erholde Præmier bliver hans Navn bekendt, hans Dvægstamme kommer i Ry, og han bliver istand til at afsætte Tillægsdyrene til Priser, der forekomme os fabelagtige.

Svinenes Antal udgjorte 198; de vare ikke inddeelte efter Racer, men alene efter Storrelsen afdeelte i to Classer.

Svinene vare i det Hele ikke særdeles store, men meget veldannede og overordentlig fede. En Deel af de udstillede Dyr syntes at være for fine for os, men i det Hele var der dog maaskee ingen af Dyreclasserne, som saa directe vilde kunne have været os til Nytte som Svinene, der paa mange Steder hos os endnu trænge meget til Forbedring.

Præmierne for Sviin vare de mindst betydelige, skjøndt altid store nok; den bedste Orne og den bedste So af hver Klasse erholdt hver 15 P. Sterl. eller 135 Rbdlr.

Dyrene vare opstillede i Telthytter aabne paa Siderne og kun forsynede med Tag. Faar og Sviin der stode løse vare omgivne med et flytteligt Jernrækværk; der var sørget for, at Dyrene havde tilstrækkelig Strøelse, Vand og Grønfoder, og i det Hele vare alle Forberedelser truffne med en Forudseenhed, der vidnede baade om lang Erfaring og dyb praktisk Indsigt; Udforelsen beviste Arrangementets Fortrinlighed, thi ingen Uorden af nogen Art fandt Sted, den store Menneskemasse bevægede sig roligt imellem de udstillede Dyr, uden at disse lode sig forstyrre deraf, man hørte neppe noget Brøl, som dog var paafaldende nok, da saamange Handyr vare opstillede ved Siden af Hunddyrene; maaskee bidrog den overordentlige Fedme, hvortil de fleste af Dyrene vare bragte sit til at gøre dem pflugmatiske, men den venlige Maade, hvorpaa Dydrættet behandles i England, og det at Dyrene i Almindelighed gaae løse var dog sikkert Hovedsagen.

Efter denne korte Oversigt over Dyrskuet, skulle vi gaae over til at omtale Agerdyrkningsredskaberne, der som ovenfor er bemærket, iaar vare henviste til Kryystalpalladset. De engelske Agerdyrkningsredskaber vare her samlede i een Klasse under den engelske Afdeling, medens de fremmede vare spredte omkring under de forskjellige Lande.

Idet jeg skal forsøge paa at give en Oversigt over de vigtigste Agerdyrkningsredskaber, der fandtes paa Udstillingen, maa jeg dog forud bemærke, at jeg ikke tør indestaae for at ikke et eller andet, maaskee endog ret vigtigt, Redskab kan være undgaaet min Opmærksomhed imellem den Masse af andre Gjenstande, som der fandtes samlede. For den lettere Oversigts Skyld skulle vi omtale hvert Land for sig.

Danmark har kun leveret en Haffelsmaskine fra Herr Andersen paa Besterbro, og da den staaer skjult imellem en Mængde andre Gjenstande, kan den ikke tiltrække sig nogen Opmærksomhed. Ligesom det overhovedet er beklageligt, at Danmark har leveret saa lidt, at det langtfra ikke giver et sandt Billede af vor Industri, saaledes gjælder det i høi Grad om Agerdyrkningsredskaberne, hvoraf vi vilde have været istand til at levere en smuk lille Samling, som, derom er jeg overbevist, paa selve Industriudstillingen vilde have vakt nogen Opmærksomhed og givet et fordeelsagtigt Begreb om de hos os anvendte Redskaber, hvad de ogsaa fortjene. Dette er imidlertid ikke skeet og vort Fædreland maa derfor finde sig i at blive stil-

tiende forbigaaet, naar Taler er om Agerdyrkningsredskaberne ved Industriudstillingen.

Belgien, hvis Industri var meget smukt repræsenteret paa Udstillingen havde ogsaa sendt endeel Agerdyrkningsredskaber. Belgien er imidlertid ikke det Land, hvor man skal søge efter udmærkede Agerdyrkningsredskaber, dertil spiller Haandarbeidet en for vigtig Rolle. Af de Redskaber der vare udstillede vilde Plougene i Almindelighed ikke behage det danske Øie; med Undtagelse af et Par flanderse og brabantse Plouge forsynet med Sko istedetfor Forstjær, og mod hvis Construction intet Bæsentligt kan være at erindre, vare de øvrige tunge, klodsede Hjulpouge, tildeels endog Vendeplouge; de bedre Redskaber vare ialmindelighed ligefremme Copier af de engelske; en Saaemaskine til Kæffecultur fra Hr. Claes i Lembeke udmærkede sig ved sin Simpelhed, Principet var det samme som ved den skotske Bredsaemaskine, hvor stjerneformige Hjul træde istedetfor Skeerne ved de engelske Maskiner, kun at den er indrettet til Radsaaening. Denne Maskine er, som jeg senere har erfaret, belønnet med en Medaille, dog tvivler jeg paa at det Princip hvorefter den er konstrueret vil staae sin Prove, der er flere Ulemper forbundne med denne Methode, som man undgaaer ved Anvendelsen af Skeehjul.

Holland, der omtrent var ligesaa daarlig repræsenteret som Danmark, havde af Agerdyrkningsredskaber sendt en Rodstjæremaskine med 12 Knive anbragte paa en Axe, som fortjener Opmærksomhed, da den uden Tvivl vil kunne udrette Meget, dog turde den maaskee

koste for megen Kraft og være for kostbar til almindelig Indførelse.

Fra Frankrig havde sendt en Masse fortræffelige Sager til Udstillingen, men deriblandt kun saa Agerdyrkningsredskaber; af disse var der et Par Cylinderrensmaskiner, der syntes at være meget vel konstruerede, men som dog ikke frembøde noget Nyt.

Østerrig havde øiensynlig anvendt megen Flid for at være godt repræsenteret ved Udstillingen, og Ingen vil kunne nægte, at det ogsaa i høi Grad var lykkedes det; der var mange og udmærket smukke Ting fra Østerrig, men af Agerdyrkningsredskaber frembød det kun Lidet af Interesse. Fra Bøhmen var oversendt et System af Redskaber beregnet paa Markens havemæssige Cultur, altsaa Saaemaskiner, Cultivatorer etc. indrettet til Rækkecultur, men de vare af en saa compliceret og ubehjælpelig Construction, at man fristes til at troe at Fabricanten ikke har mindste Kundskab om, hvad der i de sidste 50 Aar i denne Henseende er udført. Den eneste Agerdyrkningsmaskine der fortjente mere Dømmelse var en Rabsaaemaskine for Gulerodder udstillet af Baron Niese-Stollberg, der vel ikke heller var ganske fri for at være compliceret, men som dog maaskee lader sig anvende med Fordeel.

Fra den preussiske Toldforeningsstater var oversendt en stor Mængde forskjelligartede Ting, og deriblandt uægtelig mange middelmaadige. Af Agerdyrkningsredskaber var der egentlig Intet der fortjente Dømmelse. Der fandtes kun den amerikanske Haffelsmaskine og en Sæddækker, desuden

nogle Modeller af de i de nordlige preussiske Provindser brugelige Redskaber.

De nordamericanske Fristater havde sendt endeel Agerdyrkningsredskaber, der ligesom Alt hvad man paa Udstillingen saa fra America have et eiendommeligt Præg.

I Plougene gjenkjendte vi vore egne Former, men modificerede paa forskjellig Maade; paa enkelte af Plougene var Langjernet erstattet ved et skarpt Staal anbragt paa Bryttet, paa andre var Spidsen af Skjæret dannet af et Stykke med Smedejern belagt Staal, der efterhaanden som det afflides kunde skydes længere frem. Muldsjælen og Skjæret havde forresten den ved de americanske Plouge sædvanlige Form.

Haandredskaberne udmærkede sig ved deres overordentlige Lethed; Grebe, Høtve o. l. vare saa fine, at man neppe vilde kjendes ved dem; ved Oxer og Spader var det mindre paafaldende, men dog havde baade Blad og Skaft noget eiendommeligt, hvorved de baade bleve bekvemmere og lettere end vore europæiske.

Hvad der dog især tiltrak sig Landmændenes Opmærksomhed i den americanske Afdeling var to Meiesmaskiner begge i Hovedsagen byggede efter samme Princip, i det en Række smaa saugformige Knive anbragte tæt nede ved Jorden bevæges frem og tilbage ved Hjulenes Bevægelse; ved trekantede Jernstykker der springe et Par Tommer frem foran Knivene deles Sæden i smaa Bundter før den skjæres; paa den ene Maskine er anbragt Binger, der føre Sæden mod

Kniven, ved den anden manglede disse. Hestene, der trække Maskinen, gaae ved Siden i den allerede afmeiede Deel.

Af disse to Maskiner har kun den der er forsynet med Binger, og som er construeret af Mr. M'Cormick viist sig hensigtsmæssig, men den har vakt en overordentlig Opmærksomhed i England og er i nærværende Høst prøvet paa forskjellige Steder, hvor den overalt har vundet Bifald. Resultatet har været at den arbejder meget godt overalt hvor Terrainet er fladt og frit for Steen, og hvor Sæden ikke staaer for tyndt; har Sæden lagt sig, skjærer Maskinen uden Bæmskelighed naar den ligger imod Maskinen, men ikke naar den er falden i modsat Retning. Med 2 Heste, en Mand og en Dreng kan Maskinen skjære omtrent 1 Tonde Land i Timen; den er forsøgt baade ved Hvede, Byg og Havre og har overalt viist sig god. Sædens Opbinding skeer paa sædvanlig Maade.

Naar man tager Hensyn til at dette kun er at betragte som en Begyndelse og at Maskinen sikkert vil undergaae mange Forbedringer, saa tør man ikke nægte at Udsigterne ere meget lovende. Prisen er for Tiden 28 Pd. Sterl. eller 252 Rbd., men den vil sikkert kunne reduceres ganske betydeligt, da Maskinen er af en særdeles simpel Construction.

Dampplouge have i den sidste Tid begyndt at tiltrække sig nogen Opmærksomhed; fra Nordamerica var indsendt en ret original Model og Tegning til en saadan. For nemlig at undgaae det Krafttab, som vilde fremstaae ved at Maskinen skulde føre Vand og Kul

med sig, er midt paa Marken anbragt et Huus for Kjedelen, hvorfra dampførende Rør i 4 Fods Dybde ere førte ud i alle Retninger, og derfra ere Opstandere anbragte paa forskjellige Steder. Naar Maskinen arbejder forbindes den, ved Hjælp af en Slange der rulles op om en Balse, med en af disse Opstandere, hvorved Dampen strømmer ind og Maskinen sættes i Bevægelse, der trækker een med 4 Stjær og Muldsfæl forsynet Ploug.

Forstjellige Redskaber, der fandtes fra Indien, Tunis etc. havde forsaavidt Interesse, som man der ved fik en Idee om, hvorledes vore Redskaber have seet ud i en tidligere Periode og fordi de ved deres Raahed og Simpelhed dannede den fuldstændigste Modfætning til de Redskaber vi nu skulle gaae over til at omtale, nemlig:

De engelske Agerdyrkningsredskaber. England havde forbeholdt sig den ene Halvdeel af Glasballadset og de engelske Artikler vare efter deres Art inddeelte i 30 Glasfer, hvoraf den 9de indbefattede Agerdyrkningsredskaberne. 291 Udstillere havde indsendt Sager til denne Afdeling, og regner man ogsaa kun at enhver har sendt 15 Stykker, som rimeligviis i Gjennemsnit er for lidt, da flere af de større Fabricanter som Ransom, Crosskill, Garrett og Mary Bedlake ikke havde kunnet finde Plads for deres Artikler i det dem anviste Rum, og derfor havde bygget Gallerier derover, saa faaer man dog et Antal af over 4000 Stykker henhørende til Agerdyrknningen, der er mange Gange mere end hvad Udlandet tilsammen

har leveret. At give en Dverfigt herover er egentlig umuligt, thi det var at give en Beskrivelse over de engelske Agerdyrkningsredskaber, og det vilde blive et stort Bærk; der fandtes nemlig alle Redskaber fremstillede ligesom Dampplougen og den transportable Dampmaskine til at drive Tærskemaskiner ned til den bestedne Spade og Haffe, og Alt havde man søgt at bringe til den største Fuldkommenhed for at tiltrække sig Publicums Opmærksomhed og levere noget som Concurrenterne, der havde opstillet deres Varer Side om Side, ikke kunde fremvise. At denne Stræben efter at give Sagerne et originalt Præg undertiden maatte frembringe Produkter, der af denne Grund maaskee vare mindre hensigtsmæssige, lader sig vist ikke nægte, men Redskabsfabricationen er i England al for vidt fremskreden til at noget egentlig Slet kunde fremkomme, og ialmindelighed maatte man beundre den store Fuldkommenhed hvortil de forskjellige Redskaber ere bragte.

Maskinerne og Redskaberne ere i dette Døielik i en vis Henseende forud for Agerdyrkningen, som ikke altid har Brug for de fine Instrumenter, der bydes den; dette er let forklarligt, da Redskabsfabricationen har holdt lige Skridt med Fabrikindustrien, der hurtig og energisk bemægtiger sig enhver ny Opfindelse, mens det ligger i Agerdyrknings Natur, at den altid maa gaa langsommere frem, og som Heelhed betragtet behøver lang Tid før den lærer at drage Nytte af de Opfindelser som Naturvidenskabernes Fremstrid fremkalde. Dette gjælder selv om England, hvor Land-

mændene dog ikke ere sene med at benytte nye Opfindelser, men sammenligner man de Redskaber man finder paa Udstillingen med dem der anvendes f. Ex. paa en Gaard i Norfolk, et Grevskab berømt for sin Agerdyrkning, da vil man finde en paafaldende Forskjel.

Af Redskaber til at bearbejde Jorden fandtes naturligtviis en overordentlig Mængde Plouge, og, da Hjulplougen endnu er almindelig i en stor Deel af England, af de forskjelligste Constructioner; der er imidlertid ikke synderlig for os at lære, da de engelske og skotske Svingplouge sædvanlig ere noget tunge og vor Ploug tilfredsstillende de Fordringer vi kunne gjøre. Af Harver, Scarificatorer, Cultivatorer og Ertirpatorer fandtes en Masse og af de forskjelligste Constructioner passende under særegne Forhold. I det nordlige England og sydlige Skotland gjøres megen Anvendelse af den saakaldte Grubber, en Scarificator med 18—20" lange Tænder, der kunne stilles til at gaae dybt eller grundt; man anvender den især for at rive Qvitrødder ud af Marken, hvortil den egner sig fortræffeligt, men skal den gjøre sin fulde Virkning maa Marken kunne bearbejdes i alle Retninger, og derved vilde hos os Bratgrøfterne være i veien. Af Tromler ere en Art Skivetromler med taffede Rande nemlig Crosskills Glod-Crusher og den saakaldte norske Harve i de senere Aar bleve almindelige i England navnlig paa de stærkere Jorder; de ere tunge at trække, men gjøre udmærket Virkning.

Af nye Redskaber maa jeg fremhæve en Dampploug, der under visse Localiteter turde fortjene Opmærksomhed. Allerede i endeel Aar anvender man i England transportable Dampmaskiner, der kjøres omkring i Landet i Forbindelse med Tærskemaskiner og udleies for visse Dage eller Uger. At spænde en saadan Maskine for en Ploug vilde ikke være hensigtsmæssigt, da den vilde synke dybt ned i det bløde Jordsmon og der i det Hele vilde spildes en stor Deel Kraft, naar den skulde føre Vand og Kul med sig. Man har derfor anvendt en anden Fremgangsmaade; midt i Marken lægges en letflyttelig Jernbane, hvorpaa Maskinen sættes, og paa hver Side af denne anbringes to Plouge hver med 4 Skjær og Muldsjæl, de ere forbundne med Maskinen ved Hjælp af Kjeder uden Ende, der ere befæstede i Ruller til den anden Side af Marken; kun een arbejder ad Gangen, samtidig føres den anden tilbage til Markens Udfant; paa hver af Plougene staaer en Mand, som regulerer Dybden, hvortil Jorden skal bearbejdes; naar Plougene have udført deres Arbejde bringes Maskinen 4 Furer frem og man fortsætter paa samme Maade. Da Maskinen er beregnet paa 16 Hestes Kraft, tør man antage at den vil kunne bearbejde et betydeligt Areal daglig. Paa flade tunge Jorder saaledes som de findes i Marken eller det vestlige Volland var det vel muligt at denne Art Pløining med Tiden kunde finde Anvendelse.

Foruden denne var endnu et Par Modeller af Maskiner til Jordens Bearbejdelse med Damp udstil-

Iede; disse vare imidlertid en Slags Gravemaskiner hvor en Række Spader bevægedes om en Axe.

Af Saaemaskiner fandtes en stor Mængde, næsten uden Undtagelse construerede efter det cookske Princip med Skeer anbragte paa en Axe. Med Undtagelse af Maskinerne for Kløver og Græsfrø vare de saagodtsom alle indrettede til at saae Sæden i Rækker. Denne Methode bliver Aar for Aar almindeligere i England da det er den eneste Maade hvorved man fuldkommen kan blive Herre over Ukrudtet; desuden sparer man Udsæd, faaer større Afgroder og udsætter sig mindre for Veiesæd, naar Jorden er i stærk Gjødningskraft. Landmanden har hidtil krympet sig for Anskaffelsen af de temmelig sammensatte Saaemaskiner, fordi de vare for dyre, man lærer imidlertid Aar for Aar at simplificere dem, og deri har for det meste de sidste Aars Fremstridt bestaaet, thi noget egentlig nyt Princip er ikke kommet frem. Kun een Maskine af en ny Construction var udstillet, den var fra Ransom; man forsøgte at forbinde Fordelen af Dibbling eller Udsaaening af enkelte Korn i Rækker med dens sædvanlige Drillkultur; Maskinen var baade simpel og solid, men den er endnu ikke prøvet nok til at man kan have en bestemt Mening om dens Brugbarhed.

Af Høspredemaskiner vare flere udstillede, de ere endnu noget dyre, men forresten ere de af en saa simpel Form, at i denne Henseende ikke er meget tilbage at ønske. Høet i England er ialmindelighed ganske fortræffeligt behandlet, og man kan ikke ind-

vende andet imod den engelske Methode end at den koster særdeles meget Arbeide; dette lettes overmaade meget ved Maskinen, og jeg troer at den ogsaa hos os fortjener Opmærksomhed paa de Gaarde, hvor der er betydeligt Engtillæg, navnlig Overrislingsenge. — Ogsaa en Model af en Slaaemaskine forbundet med Spredemaskine var udstillet, Leerne vare anbragte omkring en kugleformig Tromle, som bringer det affkaarne Græs til Side, hvor det spredes.

Af Tærstke- og Rensmaskiner fandtes en del. Tidligere fandt man sjelden Halmrystere paa de engelske Tærstkesmaskiner, hvilket for en stor Deel hidrørte fra, at man foretrækker flyttelige Maskiner, hvorved Staffen kan tærstes i Marken, og det derfor er nødvendigt at gjøre Maskinerne saa lette som muligt; i den nyere Tid har man ogsaa hos os begyndt at anvende Maskiner uden Halmrystere og med en særdeles hurtig Omdreining, medens vore ældre Maskiner f. Ex. den winstrupste i Hovedsagen ere overeensstemmende med de, der endnu almindelig anvendes i Skotland. De fleste Tærstkesmaskiner der fandtes paa Udstillingen vare imidlertid forsynede med Halmrystere af en simpel og vist meget hensigtsmæssig Form, idet den bestod af en Kist, hvor hver anden Stang bevæger sig op og hveranden ned og Halmen samtidig dermed skydes frem. Denne Indretning tager ikke megen Plads op og gjør dog vist meget god Tjeneste. Rens- og Kornmaskinerne vare fortræffelig udforte og forholdsvis billige, men jeg saae ingen nyere Constructioner anvendte der.

Det samme gjælder om de mange Maskiner til at knuse Sæd, brække Diefager itu saavel som om Hakkelsesmaskinerne. De fortjene i høj Grad vore Maskinbyggeres Opmærksomhed paa Grund af deres hensigtsmæssige Construction, den ringe Plads de optage, og deres fortræffelige Udførelse, men noget Nyt, der fortjener at fremhæves i en saa kort Oversigt som denne, bemærkede jeg ikke.

Endnu skal jeg tilføie en Fortegnelse over de Agerdyrkningsredskaber som for Indenrigsministeriets og Landhuusholdningssekskabets Regning ere indkjøbte ved Udstillingen.

1. Norsk Harve (Norwegian Harrow), Pris 14 Pund Sterl.

Dette Redskab, som oprindelig skriver sig fra Norge, har modtaget betydelige Modificationer, men er i Principet dog endnu det samme. Det er en Skivetromle bestaaende af 3 Cylindre, som løbe i hverandre, og derved hindre Jorden fra at sætte sig fast mellem Skiverne. Det er til samme Brug som Crosskill's Clod-crusher, nemlig til at pulverisere et bindende Jordsmon, men ikke saa tungt.

2. En Radsaaemaskine for Raps og Roer, hvormed samtidig kan udjaaes Guano, Beenmeel o.l. 15 P. St.
3. En Frøsaemaskine for Klover og Raigræs samtidig. 5 P. St. 5 shilling.
4. En Rostjæremaskine for smaa Landbrug. 2 P. St. 5 sh.
5. En Maskine for at tørne Byg (Barley Aveller eller Hummeler). 4 P. St. 4 sh.
6. Et Sæt Harver heelt af Jern. 4 P. St. 4 sh.

7. Et lille Redskab (Turnip-Mangle) til at eftersaae Turnips, naar enkelte Steder ere bortædte af Insekter. 6 Sh.
8. En saakaldet "self-adjusting" Ploug fra America, 3 P. St.
9. En Undergrundsploug af en simpel Construction, 4 P. St. 10 Sh.

Disse Redskaber ventes om kort Tid at ville komme hertil og skulle da saasnart som muligt blive prøvede.

Allerede ifjor har imidlertid Indenrigsministeriet ladet endeel Redskaber komme hertil fra England, som prøves paa forskjellige Steder i Landet, nemlig:

1. Den skotske Bredsaemaskine.
2. En toradet Turnipsaemaskine.
3. Deanston's Undergrundsploug.
4. Read's Dito.
5. Tweeddale's dybtgaaende Ploug.
6. Den canadiske (amerianske) Haffelsmaskine.
7. Den skotske Hesterive.
8. Et Sæt Redskaber til Redlægning af Underdrains.

Saasnart disse Forsøg ere endte ville Beretninger derom blive offentlig meddeelte.
